رویکردی تحلیلی به عمل‌کرد برگزاری مسابقات معماری در ایران

سید غلامرضا اسلامی*
محمدرضا سلیمانی**

تـاریخ دریـــافت مقاله: ۱۳۹۱/۰۷/۱۱
تـاریخ پذیـرش مقاله: ۱۳۹۱/۱۲/۱۵

چکیده

از گذشته مسابقات معماری راهی جهت دستیابی به بهترین طرح برای یک بنا بوده است. در سال ۱۳۸۱ش، به منظور برگزاری هر چه بهتر این مسابقات و دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده، آیین‌نامه‌ای توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب گردید؛ اما، امروز پس از گذشت حدود یک دهه از تصویب آیین‌نامه، هنوز مشکلات متعددی در زمینه‌های مختلف، از جمله سازماندهی، داوری، و برگزاری مسابقات مشاهده می‌شود. گستره این مشکلات را می‌توان در چهار حوزهٔ رهبری، مدیریت، برنامه‌دهی، و برنامه‌ریزی مورد بررسی قرار داد.

همان‌گونه که برگزاری مناسب مسابقات موجب ارتقاء و پیش‌رفت سطح معماری کشور می‌شود، ضعف در ساختار برگزاری مسابقات، ضمن اتلاف هزینه و انرژی، می‌تواند موجب بروز آثار و تبعات منفی در زمینهٔ هویت تاریخی و بومی معماری ایران گردد. این مقاله با مطالعه، بررسی، مقایسه و تحلیل تعدادی از مسابقات معماری برگزارشده در کشور، به منظور شناخت ظرفیت‌های مثبت قوانین و اشکالات مرتبط و با هدف بازنگری و اصلاح در برگزاری این مسابقات و در نتیجه توسعه معماری کشور، به نقادی این سامانه می‌پردازد.

کلیدواژه‌ها: آیین‌نامه، مسابقات معماری، نظارت، نظام‌های بازخورد، راهبردها

* دانشیار دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران gheslami@ut.ac.ir
** دانشجوی دکتری معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات amr.soleimani@gmail.com

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

مقدمه

معماری هنری است دیرینه که تاریخ پیدایش آن را می‌توان مقارن با آغاز زندگی بشر بر روی کره زمین دانست. تفاوت معماری با هنرهای دیگر، آمیختگی آن با زندگی روزمره بشر است، به طوری که انسان شهرنشین امروز در زندگی روزانه خود همواره با محیط‌های مصنوع و درنتیجه با عناصر مختلف معماری در ارتباط است. ارتباط مستمر انسان با معماری باعث تفاوت این هنر با هنرهای دیگر از جمله نقاشی، ادبیات و... شده و آن را از شکل هنری انتخابی خارج کرده و به شکل پدیده‌ای با تأثیرات اجباری در زندگی انسان درآمده است.

این درآمیختگی و حضور پیوسته منجر به تأثیرات زیاد معماری بر زندگی انسان گردیده و اهمیت آن را هر روز بیش از گذشته نمایان می‌سازد. جمله معروف چرچیل، سیاستمدار انگلیسی: «ما شهرها را می‌سازیم و سپس شهرها ما را می‌سازند» ـ که ترجمان جمله‌ای معروف از ابن عربی، یعنی «هر علتی معلول معلول خویش است» می‌باشد ـ جایگاه ویژه معماری را در زندگی انسان به نمایش می‌گذارد.

نقش فرهنگی معماری، هزینه بالای ساخت بناها و هم‌چنین مسائل زیباشناختی از جمله موضوعاتی هستند که اهمیت انتخاب بهترین طرح را برای ساخت به طور کامل به نمایش می‌گذارند. به این ترتیب، اهمیت وجودی مسابقات معماری بیش از پیش مشخص می‌شود.

تاریخچه مسابقات معماری

«معماری جزو گران‌ترین و گرانبهاترین هنرهاست، ولی به علت طول زمان طراحی و ساخت دارای کندترین تغییرات بنیادین است.» (دیبا، ۱۳۷۴: ۴۸). بنابراین، برای عرضه خود نیازمند مشارکت گروه‌های مختلف اجتماعی است و درنتیجه وابستگی به دو عنصر سرمایه و قدرت از جمله ویژگی‌های اصلی آن به حساب می‌آید. این وابستگی تا حدّی است که می‌یر[1] با نوعی نگرش افراطی مدرنیستی، معماری را تنها محصول عمل‌کرد و اقتصاد می‌دانست که البته آموزش و ترویج چنین نگاهی با داعیه بین‌المللی، موجب بروز مشکلات مختلف در این عرصه گردید.

بعد از یک‌جانشین شدن انسان و شکل‌گیری شهرها، به‌تدریج، مشاغل به صورت تخصصی درآمدند و معماری نیز به عنوان حرفه‌ای تخصصی مطرح شد. با قدرت گرفتن حکومت‌ها، معماری توان بروز بیش‌تری یافته و در اختیار حاکمان، به عنوان ابزاری برای قدرت‌نمایی آن‌ها به مردم عادی و حکومت‌های دیگر تبدیل گردید. شاید بتوان این نقطه را سرآغازی برای رقابت معماران و شکل‌گیری مسابقات معماری دانست.

به استناد مقاله‌ای که در سال ۱۹۲۶م در مجله *ریبا*[2] به چاپ رسید، رقابتی که در سال ۴۴۸ قبل از میلاد برای ساخت بنای یادبود جنگ برگزار شده است اولین مسابقهٔ معماری مکتوب در تاریخ شناخته می‌شود. آثار رسیده به این مسابقه در معرض بازدید عموم قرار گرفت و مردم به عنوان داوران مسابقه درباره آثار نظر دادند. (بسکی، ۱۳۷۷: ۳۲)

ویتروویوس[3] در ده *کتاب معماری*[4]، در نقد خود از مسابقات معماری می‌نویسد: «حال اگر چنانچه سقراط آرزو داشت احساسات، عقاید، و دانش حاصل از مطالعه ما در برابر دیدگان آشکار و روشن بودند، شهرت و مداحی هیچ اثری نداشتند و مردانی که از طریق درست و معین دورهٔ تحصیلات به اوج دانش رسیده‌اند، بدون تلاش از جانب خویش سفارشاتی می‌گرفتند. به هر حال، از آنجا که چنین چیزهایی به چشم ظاهر دیده نمی‌شود، و چون دانش‌نیاموختگان بیش‌تر از دانش‌آموختگان مورد عنایت هستند، دون شأن خویش می‌دانم که در تلاش برای کسب افتخار با دانش‌نیاموختگان رقابت نمایم و ترجیح می‌دهم گستره فضل و دانش خویش را با نشر این رساله بنمایانم». (ویتروویوس، ۱۳۸۷: ۹۳)

ظهور انقلاب صنعتی در نیمهٔ دوم قرن هجدهم و شکل‌گیری پدیده‌هایی مثل افزایش جمعیت شهرنشین و مشکلات ناشی از آن، ساختار شهرهای گذشته را دگرگون ساخته و نیازهای جدیدی را در جوامع شکل داد که به‌تدریج به تغییر ساختار کلّی شهرها منجر شد.

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

از طرفی، شکل‌گیری مدارس جدید معماری نیز باعث تغییر ساختار سنَتی آموزش در این رشته و افزایش تعداد تحصیل‌کردگان آن شد. به این ترتیب، رقابت‌های معماران دچار تغییرات ساختاری و موضوعی گردید تا به‌تدریج به شکل امروزی آن درآمد. تأثیرات فراوان مسابقات معماری در ظهور معماری نئوگوتیک انگلستان در قرن نوزدهم و شکل‌گیری مدرنیسم در قرن بیستم، قابل مشاهده است. از جمله شاخص‌ترین این مسابقات می‌توان به مسابقه طراحی ساختمان نمایشگاه بین‌المللی انگلستان در سال ۱۸۵۰م اشاره کرد که جوزف پاکستن با طرح «قصر بلورین»[۵] تحولی در عرصه کاربرد فلز و شیشه در ساختمان ایجاد کرد. (گیدیون،۱۳۸۱: ۲۱۶)

نمونه‌هایی از مسابقات بین‌المللی معماری

برگزاری مسابقات معماری که مقایسه راه حل‌های گوناگون برای یک طرح معماری را امکان‌پذیر می‌ساخت، موقعیت مناسبی برای بیان افکار معماری مدرن در سطح بین‌المللی به شمار می‌رفت. اولین مسابقه مهم بین‌المللی معماری در قرن بیستم، مسابقه طراحی ساختمان روزنامهٔ شیکاگو تریبون با جایزه‌ای یک میلیون دلاری بود. از مشهورترین شرکت‌کنندگان این رقابت می‌توان به گروپیوس[۶]، می‌یر، ماکس تائوت[۷]، بیجوت[۸]، دویکر[۹]، لندبرگ هلم[۱۰] و آدولف لوس[۱۱] اشاره کرد که آثاری متفاوت ارائه کردند، اما ایده‌هایشان در رقابت با سنَت‌گرایان راه به جایی نبرد. (بنه ولو، ۱۳۷۷: ۱۰۱)

اما، بدون شکَ، مسابقه طراحی ساختمان کاخ مجمع اتفاق ملل در ۱۹۲۷م به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسابقات قرن بیستم به حساب می‌آید. رقابتی که در آن معماری مدرن برای اولین بار در یک صحنه بین‌المللی در مقابل معماری نئوکلاسیک آکادمی قرار گرفت. این مسابقه با ۳۳۷ پروژه از کلیه کشورهای جهان برگزار گردید که از میان شرکت کنندگان آن می‌توان به هانس می‌یر، ویتور[۱۲]، فیشر اسن[۱۳]، ویجدولد[۱۴]، لوکوربوزیه[۱۵] و پیر ژانره (تصویر-۱) اشاره کرد که آثار خود را در میان انبوه آثار نئوکلاسیک ارائه کرده بودند. اگرچه این رقابت نیز درنهایت با شکست لوکوربوزیه و دیگر معماران نوگرا همراه بود اما می‌توان آن را نقطه عطفی در تاریخ معماری مدرن و زمینه‌ای برای آشنایی عموم با معماری نوین و هم‌چنین یکی از عوامل پیدایش اتحادیه جهانی معماران معاصر[۱۶] دانست. (گیدیون، ۱۳۸۱: ۴۳۲)

امروزه برگزاری مسابقات معماری پدیده‌ای بسیار رایج در سطح بین‌المللی است و راه‌کاری معمول برای انتخاب طرح‌های مناسب و ایده‌های جدید از طرف نهادهای مختلف دولتی، فرهنگی و هنری شناخته می‌شوند.

مسابقات معماری در ایران

در ایران باستان سابقه مکتوبی از برگزاری مسابقات معماری وجود ندارد، اما همواره حاکمان برای طراحی کاخ‌های خود از هنرمندان مشهور دعوت می‌کردند که خود نمونه‌ای از رقابت برای انتخاب بهترین‌ها بوده است.

در دوره پهلوی، با ورود نهضت مدرنیسم به ایران، مسابقات معماری نیز به‌تدریج در کشور شکل گرفت. اسناد برگزاری این مسابقات در روزنامهٔ *اطلاعات* و هم‌چنین زندگی‌نامه مهندس وارطان موجود است. در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ش و بعد از شکل‌گیری نسل‌های اولیه معماران تحصیل‌کردهٔ داخلی، رشد اقتصادی کشور و تغییر ساختار اقتصادی و اجتماعی شهرها، مسابقات معماری نیز ساختار و شکل بهتری یافت. از جمله معروف‌ترین این رقابت‌ها می‌توان به رقابت بین‌المللی طراحی کتابخانهٔ ملی ایران و طراحی برج آزادی (شهیاد) (تصویر-۲) اشاره کرد. (جواهریان، ۱۳۸۷: ۳۲)

با پیروزی انقلاب اسلامی، شروع جنگ تحمیلی و بروز تغییر و تحولات بنیادی در کشور در دهه ۶۰ش، عرصه معماری کشور نیز دچار تحولات اساسی گردید. به علت بروز جنگ نزدیک به یک دهه ساخت‌وساز در کشور تقریباً متوقف شد. از طرفی، بسیاری از شرکت‌های معماری دچار تغییرات اساسی گردیده و یا منحل شدند و شرکت‌های جدیدالتأسیس با نیروهای جوان و جایگزین آن‌ها گشت. در این دهه حدود ۷ مسابقه معماری در

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

کشور برگزار گردید. (بسکی، ۱۳۷۷: ۳۲)

با پایان جنگ و از سرگیری ساخت و سازها در کشور در اوایل دهه ۷۰ش، معماری کشور نیز رشد خود را دوباره از سر گرفت و رقابت‌های معماری نیز به‌تدریج حیاتی دوباره یافتند. به این ترتیب، تنها در ۶ سال اول این دهه ۳۵ مسابقه معماری در کشور برگزار شد. در این میان، مسابقه طراحی مجموعه فرهنگستان‌های جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۳ش، نقطه عطفی در جریان مسابقات معماری کشور به حساب می‌آید. (تصویر-۳). ابعاد پروژه، جوایز قابل توجه، تعداد شرکت‌کنندگان و مسائل ایجادشده در انتخاب طرح اجرایی، بحث‌های زیادی را در میان جامعه معماری ایجاد کرد (همان، ۱۳۷۷: ۳۲). جدول شمارهٔ ۱ فهرستی از مسابقات برگزارشدهٔ بعد از انقلاب را تا سال ۱۳۷۶ش نمایش می‌دهد.

از جمله شاخص‌ترین مسابقاتی که در دهه ۷۰ش در کشور برگزار گردید می‌توان به مسابقه کتابخانهٔ ملی در سال ۱۳۷۴ش اشاره کرد (تصویر-۴). این مسابقه که به صورت محدود و میان ۵ دفتر مشاور برگزار گردید، درنهایت به انعقاد قرارداد و ساخت مجموعه در اراضی عباس‌آباد منجر شد. از دیگر مسابقات شاخص کشور در این دهه می‌توان به مسابقهٔ مجموعهٔ سینمایی آزادی در سال ۱۳۷۶ش اشاره کرد.

افزایش برگزاری تعداد مسابقات، نیاز به تدوین قانونی برای نتیجه‌گیری بهتر و همچنین جلوگیری از بروز تخلفات را بیش از پیش آشکار ساخت. در سال ۱۳۷۶ش پیش‌نویس آیین‌نامه مسابقات معماری و شهرسازی از طرف وزارت مسکن و شهرسازی تهیه شد. این آیین‌نامه بر اساس مطالعات انجام گرفته توسط دکتر ایرج اعتصام و همکاران وی، تحت عنوان «سازماندهی و مدیریت مسابقات معماری ساختمان‌های عمومی ایران» و در ۵ جلد ارائه گردید. در نهایت، در اوایل دهه ۸۰ ش طرحی از طرف فرهنگستان هنر برای ساماندهی و قانونمند کردن مسابقات معماری، تحت عنوان «آیین‌نامهٔ جامع مسابقات طراحی معماری و شهرسازی» تهیه گردید. جدول شمارهٔ ۲ [۱۷] فهرستی از مسابقات معماری برگزارشده در ۴ سال اخیر، یعنی از ابتدای سال ۸۶ تا انتهای سال ۸۹ ش، را به نمایش می‌گذارد.

مقایسه ۲ جدول در دو بازه زمانی مختلف، از افزایش میزان برگزاری مسابقات در کشور، به‌ویژه از سال ۱۳۷۳ حکایت دارد. هم‌چنین میزان برگزاری مسابقات ناموفق نیز در این دوره افزایش داشته که حاکی از افزایش نابسامانی در جریان مسابقات معماری است. نمودارهای ۱ و ۲ تعداد مسابقات و میزان موفقیت آن‌ها را در دو بازه زمانی مختلف مقایسه می‌کند.

تحلیل آیین‌نامه جامع برگزاری مسابقات طراحی معماری و شهرسازی

در بیستم اسفند ماه ۱۳۸۱ش شورای عالی انقلاب فرهنگی به پیشنهاد فرهنگستان هنر، آیین‌نامه جامع برگزاری مسابقات طراحی معماری و شهرسازی را تصویب و در بیست و ششم فروردین ۸۲ش این قانون به دستگاه‌های ذیربط ابلاغ گردید. آن‌گونه که در مقدمه این قانون آمده اهداف تدوین آن عبارت‌اند از:

- ایجاد رقابت سالم میان طراحان معماری و شهرسازی و رشته‌های وابسته؛
- ایجاد شور و نشاط علمی در جامعه معماران و شهرسازان؛
- ارتقای فرهنگ عمومی در زمینهٔ معماری و شهرسازی؛
- فراهم آوردن عرصه مناسب برای معرفی استعدادهای تازه و ناشناخته؛
- فرصت انتخاب طرح‌های بهتر؛
- نیل به معماری و شهرسازی کارآمد و بهینه و متناسب با فرهنگ، اقلیم، و محیط زیست؛
- نیل به بهره‌وری بیش‌تر در بناها و مجتمع‌های زیستی؛
- تخصیص بهتر منابع مالی کشور؛ و
- سامان‌یابی و قانونمندی مسابقات طراحی معماری و شهرسازی.

این آیین‌نامه شامل ۵ بخش اصلی بوده که عبارت‌اند از:

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

۱. تعاریف؛
۲. ضوابط؛
۳. فواید و مضار مسابقه؛
۴. روند مسابقه؛ و

ارکان مسابقه، شرح وظایف، اختیارات و سایر امور مربوط به آن‌ها.

در بخش اول آیین‌نامه، تقسیم‌بندی و تعاریفی در مورد انواع مسابقات و اصطلاحات موجود در آیین‌نامه ذکر شده است. در این تقسیم‌بندی مسابقات به سه گونه مختلف طبقه‌بندی می‌شوند. (جدول ۳)

در ادامه از طبقه‌بندی نوع شرکت‌کنندگان برای تحلیل مسابقات استفاده می‌شود. در میان این طبقه‌بندی، مسابقات محدود و دعوتی، که هر از چند گاهی در کشور برگزار می‌گردد، از نظارت و مدیریت بهتری نسبت به دو نوع دیگر مسابقات برخوردار بوده و مشکلات کم‌تری نیز در آن‌ها بروز می‌کند. از جمله بزرگ‌ترین این رقابت‌ها می‌توان به رقابت طراحی ساختمان وزارت نفت و رقابت طراحی کتابخانهٔ ملی اشاره کرد که با دعوت از تعداد محدودی مشاور برگزار شد و بازتاب‌های زیادی را نیز درسطح جامعهٔ حرفه ای در پی داشت. (تصویر-۵)

تعداد مسابقات آزاد بین‌المللی برگزارشده در کشور بسیار محدود بوده و در میان آن‌ها نیز میزان مشارکت گروه‌های غیر ایرانی بسیار پایین بوده است و علت اصلی آن را می‌توان در عدم اطلاع رسانی مناسب این رقابت‌ها ذکر کرد. از جمله این رقابت‌ها نیز می‌توان به مسابقه طراحی مرکز تجارت صنایع ایران و یا رقابت طراحی یادمان هواپیمایی ایرباس اشاره کرد.

اما مسابقات آزاد ملی که بیش‌ترین تعداد مسابقات برگزارشده را تشکیل می‌دهند، بیش‌ترین میزان نابسامانی و مشکلات را نیز دارند. بیشتر این مسابقات به صورت طراحی تفصیلی و در یک مرحله برگزار می‌شود. این نوع از مسابقات بیش‌ترین میزان مشارکت را در سطح جامعه حرفه‌ای دارد و بیشتر شرکت‌کنندگان آن‌ها را گروه‌های معماری، معماران جوان و دانشجویان تشکیل می‌دهند. علاوه بر این، شرکت‌های مشاور صاحب‌نام که سهم خود را از بازار حرفه‌ای از طریق روابط گذشته تأمین می‌کنند، اغلب علاقه‌ای به شرکت در این نوع مسابقات از خود نشان نمی‌دهند. به این ترتیب، کیفیت برگزاری این مسابقات، دارای سطح قابل قبولی نبوده و به‌ندرت به اجرای پروژه‌های برگزیده منتهی می‌شود. از جمله این دسته از مسابقات که به مرحله اجرا رسیده، می‌توان به مسابقه طراحی سردر دانشگاه تربیت مدرس در سال ۸۶ش اشاره کرد. (تصویر-۶)

میزان تعهدات کارفرما در این نوع مسابقات به حداقل می‌رسد و بیش‌ترین میزان رعایت نکردن ضوابط و مقررات در این دسته از مسابقات دیده می‌شود. اما گستردگی این نوع مسابقات در میان نسل جوان معماری کشور حاکی از تأثیرگذاری زیاد این مسابقات بر روی آن‌ها است.

در بخش دوم این آیین‌نامه ضوابط برگزاری مسابقات شامل هجده ماده ذکر گردیده که طبق ماده یک این ضوابط هرگاه شخصی حقیقی یا حقوقی، در بخش دولتی یا غیر دولتی، تصمیم به برگزاری مسابقه بگیرد، به محض اعلان عمومی مسابقه مشمول این آیین‌نامه و ملتزم به رعایت آن می‌گردد. با یک بررسی اجمالی تعدادی از مسابقات برگزارشده در این سال‌ها، رعایت نکردن ضوابط در بسیاری از آن‌ها به وضوح قابل مشاهده و بررسی است. در بسیاری موارد برگزارکنندگان مسابقه حتی از آیین‌نامه موجود بی‌اطلاع هستند و به هیچ وجه خود را پای‌بند به رعایت مفاد آن نمی‌دانند. از طرفی رعایت نکردن این ضوابط نیز هیچ مشکلی را برای آن‌ها ایجاد نمی‌کند.

در بخش سوم این آیین‌نامه، فواید و مضرات برگزاری مسابقات در سه دسته کلّی برای کارفرما، کارشناس و عموم معرفی شده است. همان‌گونه که در این بخش ذکر گردیده، مدیریت مناسب و شایسته مسابقات می‌تواند نتایج مثبتی را برای هر سه گروه کارفرما، کارشناس و عموم در پی داشته باشد که در نهایت به رشد جریان معماری کشور منجر می‌گردد، در حالی‌که عمده نتایج منفی مسابقات حاصل از سوء مدیریت بوده و نتایج منفی را برای هر سه گروه در پی خواهد داشت.

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

(اسلامی، ۱۳۸۷)

در بخش چهارم این آیین‌نامه، روند برگزاری این مسابقات در ۳۴ مرحله ذکر شده و الگویی برای برگزاری مسابقات معرفی شده است. این روند استانداردی است که برگزاری مسابقات بر طبق آن، نتایج مثبتی را برای هر سه گروه در پی خواهد داشت. اما، بعد از گذشت بیش از ۷ سال از تصویب و ابلاغ این آیین‌نامه، معدود مسابقه‌ای را می‌توان یافت که تمامی بندهای ذکرشده را رعایت کرده باشد. افزایش تعداد مسابقات ناموفق در سال‌های اخیر، خود دلیلی روشن برای این موضوع است.

علت اصلی این موضوع را می‌توان در عدم شناخت قوانین و یا تلاش برای کاهش زمان و هزینه از طرف کارفرما ذکر کرد. تجربه حاصل از برگزاری مسابقات در این سال‌ها حاکی از آن است که تبعیت از روند ذکرشده در این آیین‌نامه باعث جذب هرچه بیش‌تر شرکت‌کنندگان و نتیجه‌گیری بیش‌تر کارفرما خواهد بود. در حالی‌که رعایت نکردن این قوانین و خارج شدن مسابقه از اصول آن به کاهش میزان شرکت‌کنندگان و به نتیجهٔ مطلوب نرسیدن کارفرما منجر خواهد شد. برای مثال، تعداد آثار ارسالی به بعضی از این مسابقات حتی کم‌تر از ده اثر بوده که دلیل اصلی آن را می‌توان در سوء مدیریت و عدم رعایت ساختار مسابقه از سوی برگزارکنندگان ذکر کرد. از آن جمله می‌توان به مسابقه یادمان باغ موزهٔ دفاع مقدس در سال ۱۳۸۷ش اشاره کرد.

در بخش ۵ این آیین‌نامه ارکان اصلی یک مسابقه و وظایف و اختیارات هر یک از آن‌ها به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته است. ۴ رکن اصلی معرفی شده در این قسمت عبارت‌اند از:

۱. برگزارکننده؛

۲. مدیر؛

۳. داوران؛ و

۴. دبیرخانه دائمی و هیئت رسیدگی به اختلافات.

علاوه بر اهمیت نقش مدیریتی برگزارکننده، مدیر و دبیرخانه دائمی در برگزاری هرچه بهتر مسابقات، در قسمت سوم این بخش وظایف و اختیارات داوری و نحوه انتخاب آن‌ها به عنوان یکی از ارکان اصلی مسابقه مورد بررسی قرار گرفته است. بدون شکّ در صورت رعایت قواعد و ضوابط آیین‌نامه از طرف مدیر در برگزاری مسابقه، مهم‌ترین وظیفه در جهت‌دهی و فرایند مسابقه بر عهده داور می‌باشد.

داوری و قضاوت همواره به عنوان یکی از سخت‌ترین فعالیت‌های انسان مطرح بوده است. ویترویوس در ده *کتاب معماری* می‌نویسد: «البته جای تعجب ندارد که فضیلت هنری به علت عدم شهرت ناشناخته بماند، بلکه بیش‌ترین آزردگی آنجاست که اغلب داوران خوب تحت تأثیر افسون نمایش‌های سرگرم‌کننده به تحسین آنچه خودنمایی محض است پرداخته‌اند.» (ویترویوس،۱۳۸۷: ۹۳)

در این قسمت نحوه انتخاب و وظایف داوران مسابقه به صورت کامل ذکر شده است. از نکات مورد توجه در این قسمت، موضوع انتخاب داور یا داوران پیش از انتشار آگهی مسابقه است که در بسیاری از موارد مورد توجه قرار نمی‌گیرد. اما، در صورت مشخص شدن داوران پیش از انتشار آگهی، موضوع پنهان ماندن هویت آثار و یا تماس شرکت‌کنندگان با داوران از دیگر معضلاتی است که در این مرحله بروز می‌کند و در بعضی موارد موجب اعتراض شرکت‌کنندگان می‌شود. تعداد اعضای هیئت داوری نیز ـ که بایستی فرد باشد ـ از دیگر موضوعاتی است که در مواردی رعایت نمی‌شود.

اما، نکته‌ای که در انتخاب داوران بسیار حائز اهمیت است و در بند ۳ ـ ۸ بخش ۵ این آیین‌نامه به آن اشاره شده، موضوع انتخاب داورانی با تخصص و تجربه، متناسب با موضوع و پیچیدگی مسابقه است. با بررسی ترکیب هیئت داوران در مسابقات گوناگون مشخص می‌شود که این نکته نیز در بسیاری مواقع مورد بی‌توجهی برگزارکنندگان قرار می‌گیرد و از افرادی با تخصص‌های غیر مرتبط و یا بدون ذکر نام و تحت عنوان کارشناسان سازمان، در امر داوری استفاده می‌شود که این امر مستلزم نظارت دقیق است.

در قسمت بعدی این بخش از دبیرخانه دائمی و هیئت رسیدگی به اختلافات به عنوان عنصر نظارتی برای مسابقات در نظر گرفته شده است. این هیئت

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

متشکل است از ۵ عضو:

۱. نمایندهٔ تام‌الاختیار وزیر مسکن و شهرسازی؛

۲. نمایندهٔ تام‌الاختیار رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی؛

۳. نمایندهٔ تام‌الاختیار رئیس فرهنگستان هنر؛

۴. نماینده تام‌الاختیار جامعهٔ مهندسان مشاور ایران؛ و

۵. یک نفر از استادان سرشناس و زبدهٔ معماری و شهرسازی به انتخاب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری.

این اعضاء به مدت دو سال انتخاب می‌شوند.

تشکیل جلسات این هیئت بنا به درخواست یکی از اعضاء و یا به محض وصول شکایت، و به دعوت دبیرخانه دائمی برگزار می‌گردد. از طرفی به علت عدم آشنایی شرکت‌کنندگان با این هیئت و یا به علت فرایند طولانی رسیدگی به پرونده‌ها و امیدوار نبودن به نتیجه‌گیری مثبت و رسیدن به نتیجه مناسب، جز در مواردی خاص، اغلب شرکت‌کنندگان به این هیئت مراجعه نمی‌کنند.

ساختار برگزاری مسابقات و نقایص موجود

در خارج از کشور مسابقات معماری یکی از ارکان اصلی واگذاری پروژه‌های معماری به حساب می‌آید. بزرگ‌ترین شرکت‌های مشاور و سرشناس‌ترین معماران جهان، همواره تعداد زیادی از پروژه‌های خود را از طریق برگزیده شدن در مسابقات معماری به دست می‌آورند. بررسی نتایج مسابقات در کشور ما حاکی از آن است که بعد از انقلاب و با شکل‌گیری دوباره مسابقات، خصوصاً در اوایل دههٔ هفتاد، شرکت‌های مشاور با شرکت در مسابقات، سعی در معرفی خود در جریان تازه معماری کشور داشتند. به این ترتیب، اسامی این مشاوران در میان شرکت‌کننده‌ها و برگزیدگان مسابقات معماری در این دوره دیده می‌شود که نتیجه آن افزایش کیفیت مسابقات در این بازه زمانی بوده است.

بعد از یک دهه رکود و با شکل‌گیری دوبارهٔ بازار ساخت‌وساز در کشور، مشاوران نیز به‌تدریج توانایی جذب پروژه از طرق گوناگون در بازار را شناخته و دیگر تمایلی به شرکت در مسابقات معماری آزاد نداشته‌اند. امروزه، اغلب مشاوران کشور تنها حاضر به شرکت در مسابقات معماری محدود و دعوتی هستند، یعنی جایی که اغلب کارفرما هزینه‌های بخش طراحی اولیه را پرداخت می‌کند که این موضوع نیز حاکی از وجود اشکالات ساختاری در جریان مسابقات معماری کشور است. البته، اعتماد نداشتن به نتیجه داوری و پای‌بند نبودن برگزارکننده به تعهدات نیز در این موضوع بی‌تأثیر نبوده است. به این ترتیب، امروز اغلب شرکت‌کنندگان در مسابقات را جوانان کم‌تجربه در بازار حرفه‌ای تشکیل می‌دهند که این موضوع نتیجه‌ای جز کاهش سطح کیفیت مسابقات نداشته است و موجب جدایی هرچه بیش‌تر پروژه‌های طراحی و اجرایی گردیده است.

بدون شکّ حضور نیروهای جوان عامل مؤثری در بروز خلاقیت و ایده‌های نو در جریان معماری کشور است، لیکن شرکت مشاوران و متخصصان نیز نه تنها باعث افزایش سطح کیفی مسابقات شده، بلکه به دلیل آشنایی آن‌ها با مسائل اجرایی کشور، باعث اجرایی‌تر شدن طرح‌ها و کاربردی کردن آن‌ها نیز می‌گردد.

آثار معماری «برآیند تعامل دو سویهٔ طراح و کارفرما است» (حجت، ۱۳۸۷: ۱۱۰) که تأثیر این دو عامل را در جریان مسابقات نیز می‌توان بررسی کرد. هر یک از این دو عامل نیز در درون خود به بخش‌های جزئی‌تری تقسیم می‌شوند. همان‌گونه که در جدول شمارهٔ ۴ نیز دیده می‌شود، مسابقات معماری امروز در کشور، در بخش شرکت‌کنندگان بیش‌تر در دو حوزه گروه‌های معماری و دانشجویان فعال بوده و بخش‌های دیگر از جمله مهندسان مشاور نقش بسیار کم‌رنگی در این حرکت دارند. در بخش برگزارکننده نیز بیش‌ترین نقش بر عهده دستگاه‌های دولتی است و بخش خصوصی نقشی کمی را ایفا می‌کند، حال این که فعالیت بیش‌تر این نهاد نیز می‌تواند پویایی بیش‌تری را در جریان مسابقات ایجاد کند. (جدول ـ ۵)

سه عامل اصلی در ساختار برگزاری مسابقات را می‌توان هدف، ساختار، و نتیجه دانست که با توجه به اثرات و نتایج آن‌ها، در دو گونه اصلی موفق و ناموفق

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

قابل طبقه‌بندی هستند. نمودار شمارهٔ ۳ تفاوت‌های این دو گونه را به نمایش می‌گذارد. به این ترتیب، به منظور اصلاح جریان مسابقات معماری، اصلاح ساختار در سطوح مختلف تعیین دقیق اهداف، اصلاح آیین‌نامه و اجرای دقیق آن پیشنهاد می‌گردد.

مسابقات معماری درحقیقت گفتمانی تخصصی میان اعضای یک جامعه حرفه ای است که در آن طرح‌ها بر حسب نوع نگرش و سلیقهٔ طرفین و عمدتاً مبتنی بر آخرین شیوه‌های معماری غربی و یا اقتباس از الگوهای معماری سنّتی انتخاب می‌شوند (حجت، ۱۳۸۷: ۱۱۴). لیکن یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های برگزاری مسابقات معماری، ایجاد الگو در سطح جامعه معماری است. انتخاب یک طرح به عنوان بهترین اثر از طرف داوران، که معمولاً از میان اساتید دانشگاهی و یا برجسته‌ترین افراد این رشته می‌باشند، به عنوان تأیید روش و الگویی برای طراحی نسل جوان به حساب می‌آید. حال هرچه ابعاد مسابقه بزرگ‌تر باشد میزان تأثیرگذاری آن بر روی نسل جوان بیش‌تر خواهد بود. به این ترتیب، نقش داوران و سلیقه آن‌ها در الگوسازی حرکت برای جامعه حرفه‌ای، خصوصاً نسل جوان، بیش از پیش مشخص می‌شود و این مستلزم نظارت دقیق‌تر در انتخاب ایشان می‌باشد.

در جریان چنین فعالیتی، یکی دیگر از آسیب‌های جدّی که بروز می‌کند ـ با توجه به جنبهٔ الگوسازی و تأثیر آموزشی آن‌ها در میان نسل جوان ـ کپی‌برداری مستقیم از آثار خارجی است که در بعضی موارد به علت بی‌توجهی و یا عدم اطلاع کافی داوران، چنین آثاری موفق به کسب رتبه‌های برتر مسابقات می‌شوند. در این میان، از اهداف اصلی (که در بخش اول آیین‌نامه مسابقات نیز به آن اشاره شده است) مانند معماری متناسب با فرهنگ، اقلیم و محیط زیست غفلت شده و نوعی کپی‌برداری سطحی از فرم‌های بین‌المللی جایگزین آن می‌شود.

برای مثال، آخرین مورد از این دسته آثار را می‌توان در مسابقهٔ بوستان ولایت مشاهده کرد که با وجود حضور داوران سرشناس کشور در جریان داوری، نمونهٔ واضحی از این دسته آثار به دور دوم داوری راه یافت، اما درنهایت با اعتراض شرکت‌کنندگان از دور رقابت حذف گردید. (تصاویر ۷ و ۸)

به نظر می‌رسد با ایجاد گفتمانی فعال‌تر میان دو گروه متخصص ـ داوران و شرکت‌کنندگان ـ در جریان برگزاری مسابقات، فعال نمودن تمامی بخش‌های جامعه حرفه‌ای و شرکت هرچه بیش‌تر مشاوران و اساتید دانشگاهی، نه تنها نقایص موجود در زمینه‌های کمّی و کیفی مسابقات حل خواهد شد، بلکه با افزایش تعداد دیدگاه‌های مختلف در جریان برگزاری مسابقه می‌توان از انتخاب آثار کپی‌برداری‌شده بی‌هویت، جلوگیری به عمل آورد و راه حلی برای اصلاح مسابقات از درون ارائه کرد. در این میان، بررسی تحلیلی نحوهٔ نگرش و برخورد علمی در معماری روز دنیا، می‌تواند کمک شایانی به رشد کیفیت این جریان داشته باشد.

نتیجه‌گیری

هدف اصلی معماری برآوردن نیازها و خواست‌های کاربران با هدف ارتقاء کیفیت زندگی آنان است. در این میان، مسابقات معماری نیز که عمدتاً به صورت گفتمانی میان متخصصان صورت می‌پذیرد، با افزایش میزان نظارت و مشارکت عمومی، می‌تواند به سطح کیفی قابل قبولی دست یابد. البته، این موضوع مستلزم دو فعالیت آموزش و ارتقاء فرهنگ عمومی در زمینه شناخت هویت اصیل معماری بومی و اصلاحات ساختاری در فرایند برگزاری مسابقات است. مقوله آموزش عمومی بر عهدهٔ نهادهای فرهنگی کشور است و اصلاح ساختار برگزاری مسابقات که در حوزه فعالیت نهادهای تخصصی می باشد، توسط تحلیل، نقادی، و نگرش بازخوردی به عمل‌کردهای پیشین صورت می‌پذیرد.

در اوایل دهه ۷۰ش، زمانی‌که شاهد رشد تعداد مسابقات معماری در کشور بودیم، بزرگ‌ترین دغدغهٔ معماران و شرکت‌کنندگان در این رقابت‌ها، رعایت نشدن تعهدات توسط برگزارکنندگان و از بین رفتن زحمات آن‌ها بوده است. به این ترتیب، تصویب آیین‌نامه راه حلی برای برگزاری مناسب‌تر مسابقات و پایان دادن

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

به مشکلات پیش‌آمده در آن‌ها به حساب می‌آمد. اما، با گذشت ۸ سال از تصویب آیین‌نامه و رشد برگزاری مسابقات در کشور، نبود هماهنگی لازم در اجرای قوانین مصوب در بسیاری از مسابقات قابل مشاهده است.

در قوانین مصوب، نهادهایی مانند شورای عالی معماری و شهرسازی، وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان نظام مهندسی، مسئولان اصلی برگزاری مسابقات معماری در کشور معرفی شده‌اند. در حالی‌که علی‌رغم تصویب آیین‌نامه مسابقات، بررسی‌ها حاکی از افزایش نابسامانی‌ها در این حوزه می‌باشد. نتایج به دست آمده در این سال‌ها حاکی از ضرورت وجود یک نهاد مدیریتی برای پوشش کامل مسابقات است. وظایف این نهاد مدیریتی در چهار حوزهٔ رهبری، مدیریت، برنامه‌دهی، و برنامه‌ریزی قابل تعریف است. شاید، از این طریق، بتوان مسابقات را ارزیابی، نظارت از بیرون، کنترل از درون، هدایت به سوی اهداف، حمایت تا اجرا نمود و نیز توسعه کمّی و کیفی داد. بر این اساس می‌توان این وظایف را چنین توصیف نمود:

۱. رهبری: از جمله وظایف این فعالیت شامل هدایت سیستم و حمایت از آن در راستای اهداف اصلی می‌باشد که از آن جمله می‌توان به تعیین دقیق اهداف برگزاری مسابقات در سطوح مختلف و به شکل کاربردی، اطلاع‌رسانی دقیق و جامع مسابقات در قبل و بعد از برگزاری مسابقه و حمایت از شرکت‌کنندگان برای دستیابی به حقوق‌شان اشاره کرد. برای مثال، برگزاری مسابقات به صورت هماهنگ و تحت نظارت یک نهاد واحد، کمک قابل توجهی به تعیین زمان‌بندی مناسب و جلوگیری از تداخل برنامه مسابقات خواهد کرد و مشارکت حداکثری را در پی خواهد داشت. این موضوع در نهایت به نتیجه‌گیری بهتر مسابقات منجر خواهد شد. از طرفی اطلاع‌رسانی واحد و هماهنگ از زمان‌بندی مسابقات، جریان برگزاری آن‌ها، نتایج به دست آمده و نمایش آثار منتخب، باعث رشد و ارتقاء مسابقات و در نهایت رشد جریان معماری کشور خواهد شد؛ (جدول شمارهٔ ۶ تداخل زمانی چندین مسابقه را در سه ماههٔ اول سال ۹۰ش نشان می‌دهد، در حالی‌که در سه ماههٔ دوم حجم مسابقات به شکل قابل توجهی کاهش می‌یابد)

۲. مدیریتی: از جمله وظایف این فعالیت، هماهنگ‌سازی و سامان‌دهی جریان مسابقات از طریق کنترل و نظارت دقیق بر اجرای آیین‌نامه مسابقات به وسیله برگزارکنندگان است. برای مثال، با توجه به موارد بسیار زیاد بروز تخلف در برگزاری مسابقات از سوی برگزارکنندگان، یکی از مهم‌ترین اهداف آیین‌نامه، یعنی سامان‌یابی و قانونمندی مسابقات عملاً نادیده گرفته شده است. به این ترتیب، وجود نهاد مدیریتی که به برگزاری تمامی مسابقات نظارت کامل داشته باشد و تمامی مسابقات تحت نظر این نهاد برگزار شود، کمک قابل توجهی در جلوگیری از عدم رعایت قوانین خواهد بود. هم‌چنین، داوری نیز که نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در جریان برگزاری مسابقات ایفا می‌کند، با توجه به مشکلات پدید آمده، نظارت بر تعیین داورانی با تجربه و تخصص‌های مرتبط با موضوع مسابقات، تعداد مناسب در ارتباط با ابعاد پروژه، و تعیین رویکرد داوری مسابقات به صورت هماهنگ با اهداف از پیش تعیین‌شده، کمک قابل توجهی در جلوگیری از بروز مشکلات پدیدآمده در این مرحله خواهد نمود و فرایند مسابقات را در جهتی مناسب پیش خواهد برد؛

۳. برنامه‌دهی مهم‌ترین وظیفهٔ نهاد مدیریتی، در ارتقاء سطح کیفی مسابقات از طریق مقایسه با عمل‌کرد گذشته و تجربیات سامانمند بین‌المللی و توسعه همه جانبه آن‌ها، است که از طریق سطح‌بندی دقیق مسابقات معماری و توسعه متناسب در تمامی بخش‌ها صورت خواهد پذیرفت؛ و

۴. برنامه‌ریزی: ارزیابی فرایند اجرای مسابقات و اصلاح نقایص از جمله مهم‌ترین وظایف این نهاد مدیریتی است. بدون شکّ هدف از تدوین این آیین‌نامه، دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده می‌باشد. بررسی تجربه چند ساله برگزاری مسابقات و نتایج حاصل از آن‌ها در مقایسه با اهداف تعیین شده، حاکی از عدم موفقیت در دستیابی به بخش بزرگی از این اهداف است. به این ترتیب، لزوم برنامه‌ریزی برای ارزیابی

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

کامل مسابقات و تعیین یک نگاه کلّی و جامع در جهت دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده، دارای اهمیت بسیار بوده و تأثیر زیادی بر روی شرکت‌کنندگان در مسابقات خواهد داشت.

با در نظر گرفتن مدیریت واحد و به‌کارگیری نقش‌های اصلی، می‌توان ساختار جدیدی را برای مسابقات معماری کشور در نظر گرفت که علاوه بر رعایت این اصول بنیادی، دارای رویکردی بازخوردی باشد که منجر به اصلاح و توسعه این سامانه در طی زمان گردد. (نمودار۵)

پی‌نوشت‌ها

1. Meyer
2. *RIBA*
3. Vitruvius
4. The Ten Books on Architecture
5. Cristal Palace
6. Gropius
7. Max Taut
8. B. Bijvoet
9. J. Duiker
10. K. Londberg-Holm
11. A. Loos
12. H. Wittwer
13. A. Fischer-Essen
14. Vijdeveld
15. Le Corbusier
16. CIAM

۱۷. جدول بر اساس اظهارات شرکت‌کنندگان در مسابقات و یا گزارش‌های موجود در مجلات و سایت‌ها جمع‌آوری شده است. اما، با توجه به کمبود مدارک، اطلاعات در بعضی موارد ناقص است. خوانندگان در صورت تمایل می‌توانند برای تکمیل اطلاعات با ایمیل (AMR.Soleimani@gmail.com) تماس بگیرند.

کتابنامه

آیین‌نامه جامع برگزاری مسابقات طراحی معماری و شهرسازی.

اسلامی، سید غلامرضا. (۱۳۸۷)، «مدیریت ارگانیک و مکانیزم بازخورد»، نشریهٔ *برگ فرهنگ*، ش ۱۹، صص ۵۳ـ۶۰.

اصول اساسی مسابقات معماری و شهرسازی. (۱۳۷۷)، مجلهٔ *معمار*، ش ۱، صص ۴۶ـ۴۹.

افشارنادری، کامران. (۱۳۸۰)، «مسابقه»، مجلهٔ *معمار*، ش ۱۴، صص ۱۵ـ۱۴.

بسکی، سهیلا. (۱۳۷۷)، «مرور تجربهٔ ایران»، مجلهٔ *معمار*، ش ۱، صص ۳۲ـ۳۶.

بنه ولو، لئوناردو. (۱۳۷۷)، *تاریخ معماری مدرن*، ترجمهٔ حسن نیر احمدی، مهندسین مشاور نیرسان.

جواهریان، فریار. (۱۳۸۷)، «نماد دو پهلو: برج شهیاد/ میدان آزادی»، ترجمهٔ آزیتا ایزدی، مجلهٔ *معمار*، ش ۵۱، صص ۳۲ـ۴۰.

جودت، محمدرضا. (۱۳۸۳)، «مسابقهٔ معماری آتی سنتر»، فصلنامه *معماری ایران*، ش ۱۹، صص ۳ـ۴.

حجت، عیسی، و دیگران. (۱۳۸۷)، *وجه پنهان آموزش معماری، سومین همایش آموزش معماری*، پردیس هنرهای زیبا، دانشکدهٔ معماری دانشگاه تهران، صص ۱۰۹ـ۱۲۹.

دیبا، داراب. (۱۳۷۴)، «مروری بر معماری معاصر جهان و مسئله هویت»، مجله *هنرهای زیبا*، ش ۱، صص ۴۶ـ۵۶.

رضائیان، علی. (۱۳۸۰)، *مبانی سازمان و مدیریت*، چ۲، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)؛ فصلنامه *معماری ایران* (۱۳۸۶)، دوره هفتم، ش ۲۸ و ۲۷.

کرمانیان، علی. (۱۳۸۳)، «مسابقه معماری آتی سنتر»، مدیریت و داوری حرفه‌ای بر طرح‌های کم‌تر از انتظار، فصلنامه *معماری ایران*، ش ۱۹، صص ۵ـ۱۱.

گیدیون، زیگفرید. (۱۳۸۱) *فضا، زمان، و معماری*، ترجمهٔ منوچهر مزینی، چ۵، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

مسابقه طراحی ساختمان مرکزی صنعت نفت. (۱۳۸۱)، مجله *معمار*، ش ۱۸، صص ۳۹ـ۴۱.

مسابقه معماری فرهنگستان‌ها. (۱۳۷۳)، مجله *آبادی*، ش ۱۳، صص ۴ـ۱۶.

مقررات شهرسازی و معماری و طرح‌های توسعه و عمران مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران. (۱۳۸۸)، دبیرخانه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، تهران: نشر توسعه ایران.

مهدوی، شهرزاد. (۱۳۷۷)، «مسابقه‌های بین‌المللی معماری»، مجلهٔ *معمار*، ش ۱، صص ۳۷ـ۴۳.

میرمیران، هادی. (۱۳۷۷)، «مثبت و منفی در تجربه مسابقات»، مجله *معمار*، ش ۱، صص ۴۴ـ۴۵.

http://1memar.net/1388/08/26/commercial-residential_complex_mashhad

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Shahyad.jpg/2011/11/22

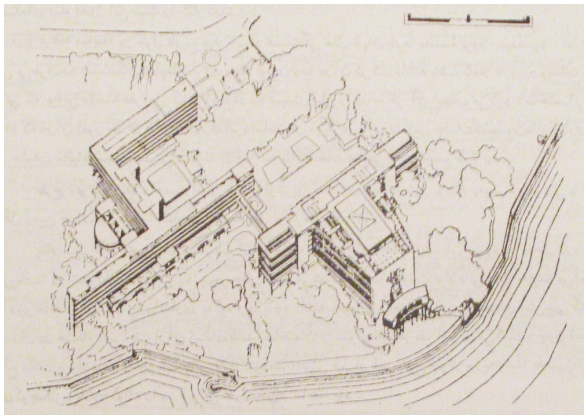
http://zorwanplus.persianblog.ir/1390/04/14

http://www.modares.ac.ir. 1390/04/2

http://mirmiran-arch.org/fa/Content.aspx?PId=5.1390/04/5

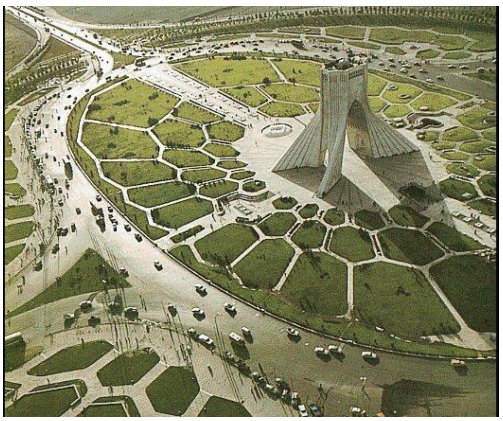
http://www.nlai.ir/Default.aspx?tabid=562/1390/04/7

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

۱

طرح لوکوربوزیه
برای مسابقه جهانی مجمع اتفاق ملل، ۷۲۹۱
مأخذ: (گیدیون، ۱۸۳۱)

۲

برج آزادی
مأخذ:

(http://en.wikipedia.org/wiki/File:Shahyad.jpg/2011/11/22)

۳

طرح مهندس هادی میرمیران،
برندهٔ اول مسابقه فرهنگستان‌ها
مأخذ:

(http://mirmiran-arch.org/fa/Content.aspx?PId=5/1390/4/5)

۴

مجموعه کتابخانهٔ ملی ایران، طرح: مهندسین مشاور پیرراز
مأخذ: (http://www.nlai.ir/Default.aspx?tabid=562/1390/4/7)

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

جدول ۱. فهرست مسابقات معماری در سال‌های (۶۰- ۷۶) – (توضیح: عبارت موفق برای مسابقاتی که به مرحله اهدای جوایز و یا عقد قرارداد رسیده و عبارت ناموفق برای مسابقاتی که منجر به این نتایج نشده و یا تخلفات عمده‌ای از سوی برگزارکننده صورت گرفته است.) مأخذ: (معمار ۱) تنظیم نگارندگان

عنوان	تاریخ	برگزار کننده	داوران	نتیجه
۱. مجتمع خوابگاهی دانشگاه علم و صنعت ایران	۱۳۶۲	سازمان برنامه و بودجه و شرکت خانه‌سازی ایران	کارشناسان کارفرما و برگزارکننده‌ها	موفق
۲. آموزشکده‌های پیراپزشکی	۱۳۶۲	سازمان برنامه و بودجه و شرکت خانه‌سازی ایران	کارشناسان کارفرما و برگزارکننده‌ها	موفق
۳. معماری سنتی برای یک جزء محله از شهرک مسکونی مجتمع فولاد اهواز	۱۳۶۳	مجتمع فولاد اهواز	کارشناسان کارفرما	موفق
۴. ۳۰۰۰ واحد مسکونی شهرک واوان	۱۳۶۴	وزارت مسکن و شهرسازی	علی غفاری، محمد تهرانی، هاشم رهبری، هاشم پورکرامتی	موفق
۵. دانشگاه مفید قم	۱۳۶۷	وزارت مسکن و شهرسازی	مهندس کامروا، مهندس حجت،...؟	موفق
۶. طرح جامع شهرک شهید محلاتی	۱۳۶۷	مجری طرح شهرک	کارشناسان مجری	موفق
۷. بنای یادبود استاد معین در آستانه اشرفیه	۱۳۶۸	وزارت مسکن و شهرسازی	؟	موفق
۸. هتل بین‌المللی عبدالله آباد	۱۳۷۰	وزارت معادن و فلزات	؟	ناموفق
۹. سرپرستی بانک استان اصفهان (صادرات)	۱۳۷۰	بانک صادرات	کارشناسان مسکن و شهرسازی اصفهان، مدیر عامل و کارشناسان بانک	موفق
۱۰. سازمان مرکزی دانشگاه اصفهان	۱۳۷۰	دانشگاه اصفهان	کارشناسان مسکن و شهرسازی و میراث فرهنگی اصفهان، مهندس منتظر و مهندس نظام نیا	موفق
۱۱. مجموعه فرهنگی، ورزشی و خدماتی رفسنجان	۱۳۷۱	دفتر نشر معارف انقلاب	هیئت کارشناسی خود کارفرما	موفق
۱۲. خانه معلمان ارومیه	۱۳۷۱	نظام مهندسی استان	یوسف انتظاریون، محمد شیرینی، علی اصغر ضمیری، حسین‌علی فرزین، ناظم معظم‌نیا	ناموفق
۱۳. مجتمع مسکونی ایل گلی تبریز	۱۳۷۱	مجری طرح شرکت خانه‌سازی ایران	مهندس دیبا، مهندس بوشهری	موفق
۱۴. پارک گنبد کاووس	۱۳۷۲	شهرداری گنبد کاووس	؟	ناموفق
۱۵. یادمان مقاومت و پیروزی خرمشهر (بین‌المللی)	۱۳۷۲	بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس	؟	موفق
۱۶. ساختمان اداری شاهد	۱۳۷۳	شرکت شاهد	کارشناسان کارفرما	ناموفق
۱۷. مجموعه آموزشی اندیشه و قلم تهران	۱۳۷۳	مجموعه آموزشی اندیشه و قلم تهران	هیئت کارشناسی کارفرما	موفق
۱۸. فرهنگستان‌های جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۳	مجری طرح وزارت مسکن و شهرسازی	سیدرضا هاشمی، هاشم هاشم‌نژاد، باقر آیت‌الله‌زاده، محمود دادمنش، لطیف ابوالقاسمی، منوچهر سلیمانی‌پور، هادی ندیمی، بیژن فتاحی، شهاب کاتوزیان	ناموفق
۱۹. موزه مرکز اسناد ریاست جمهوری (رفسنجان)	۱۳۷۳	شهرداری تهران	داراب دیبا، بهرام صدری، ایرج اعتصام	ناموفق
۲۰. برج ۱۴ طبقه تجاری، اداری، ورزشی، فرهنگی شهرداری تهران	۱۳۷۳	معونت فنی و عمرانی شهرداری	ایرج کلانتری، محمد مهدی محمودی، هاشم هاشم‌نژاد، محمدرضا حسینی، خانم‌ها: سیمین امامی، افسانه دروی	؟
۲۱. طراحی بدنه چهار باغ اصفهان	۱۳۷۴	شهرداری اصفهان	ایرج اعتصام، باقر شیرازی، هاشم هاشم‌نژاد، سیدرضا هاشمی، ... سیف الهی (معاون عمرانی استانداری اصفهان)، ... ناجی از شهرداری اصفهان	ناموفق
۲۲. کتابخانه ملی ایران	۱۳۷۴	مجری طرح وزارت مسکن و شهرسازی	سیدرضا هاشمی، محمد بهشتی، هادی ندیمی، مهدی چمران، سراج الدین کازرونی، باقر شیرازی، محمد حسن مؤمنی	موفق
۲۳. پارک بزرگ تبریز	۱۳۷۴	شهرداری تبریز	هادی میرمیران، ایرج اعتصام، هاشم هاشم‌نژاد، حسین‌زاده دلیر	ناموفق
۲۴. هتل ۵ ستارهٔ بین‌المللی اصفهان	۱۳۷۴	شرکت ایران سازه	علی غفاری، کامران صفامنش، حسین شیخ زین‌الدین	ناموفق
۲۵. موزهٔ بزرگ تاریخ خراسان	۱۳۷۴	میراث فرهنگی	ایرج اعتصام، باقر آیت‌الله‌زاده شیرازی، عیسی حجت، محمد ابوذری، یعقوب دانش‌دوست	موفق
۲۶. میدان بزرگ آذربایجان	۱۳۷۴	سازمان عمران شهر تبریز	هادی میرمیران، لطیف ابوالقاسمی، ایرج اعتصام، ... مولوی	ناموفق
۲۷. مجموعه فرهنگی، ورزشی و خدماتی سد ۱۵ خرداد	۱۳۷۴	بنیاد ۱۵ خرداد	سیدرضا هاشمی، سراج‌الدین کازرونی، باقر شیرازی، علی‌اکبر صارمی، ایرج کلانتری	موفق
۲۸. بازسازی و نوسازی مرکز مشهد	۱۳۷۵	شرکت مسکن‌سازان خراسان	سراج‌الدین کازرونی، سیدرضا هاشمی، حمیدرضا سپهری، عیسی حجت، لطیف ابوالقاسمی، ناصر باقرزاده، محسن میردامادی	موفق
۲۹. گنجینه کهکیلویه	۱۳۷۵	سازمان میراث فرهنگی	سیدرضا هاشمی، باقر آیت‌الله‌زاده شیرازی، حسین شیخ زین‌الدین، عیسی حجت، علی طوسی	موفق
۳۰. زائرسرای طلاب علوم دینی مشهد	۱۳۷۵	مجری طرح وزارت مسکن و شهرسازی	سیدرضا هاشمی، هادی میرمیران، باقر شیرازی ... ؟	ناموفق
۳۱. برج‌های مسکونی ۲۲ طبقه مرکز تحقیقات نیرو	۱۳۷۵	وزارت نیرو	کارشناسان مجری	ناموفق
۳۲. برج آژند نور	۱۳۷۵	شرکت سرمایه‌گذاری سخت آژند	هیئت مدیره کارفرما	موفق
۳۳. برج شاهد در خیابان فلسطین	۱۳۷۵	سرمایه گذاری شاهد	کارشناسان کارفرما	ناموفق
۳۴. دو برج در خیابان پاسداران و ولیعصر	۱۳۷۵	سازمان حج و اوقاف	دوبار داوری صورت گرفت، یک بار با حضور اساتید دانشگاه، یک بار توسط کارشناسان کارفرما	ناموفق
۳۵. موزه سینما	۱۳۷۵	شهرداری تهران	هاشم هاشم‌نژاد، محمد بهشتی، بیژن فتاحی ...؟	موفق

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

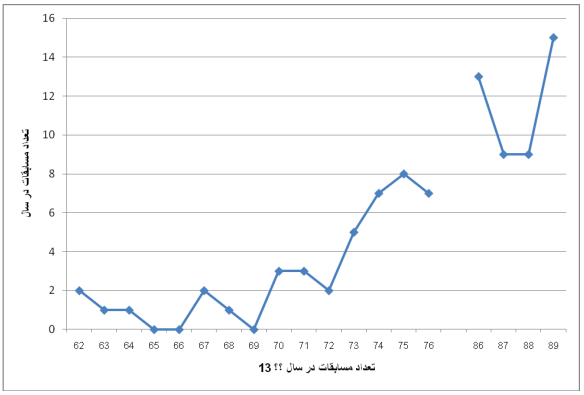
۳۶. مسجد چاه‌بهار	۱۳۷۶	کانون مهندسان معمار دانشگاه تهران	یوسف شریعت‌زاده، سیدرضا هاشمی، سراج‌الدین کازرونی، سیاووش تیموری، محمدعلی بدری زاده، سید مهدی مجابی، سید مرتضی موسوی	موفق
۳۷. خوابگاه آستان قدس رضوی	۱۳۷۶	آستان قدس رضوی	چند تن از استادان دانشگاه و کارشناسان کارفرما و وزارت مسکن و شهرسازی	موفق
۳۸. میدان ورودی شهر شیراز	۱۳۷۶	شهرداری شیراز	ایرج اعتصام، علی‌اکبر صارمی، هاشم هاشم‌نژاد، نعمت‌الله نعمتی	ناموفق
۳۹. استانداری تهران	۱۳۷۶	استانداری تهران	حسین شیخ زین‌الدین، ایرج کلانتری، علی غفاری، .... موثقی، حمید ماجدی	ناموفق
۴۰. بانک توسعه صادرات	۱۳۷۶	سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی	سراج‌الدین کازرونی، سیدرضا هاشمی، داراب دیبا، هاشم هاشم‌نژاد، محمد حسن مؤمنی	موفق
۴۱. مجموعه سینمایی آزادی	۱۳۷۶	مؤسسه مراکز فرهنگی حوزهٔ هنری سازمان تبلیغات اسلامی	منوچهر مزینی، محمد بهشتی، نظام‌الدین سادات کوشه، محمدرضا جودت، حسین شیخ زین‌الدین، کامران افشار نادری	موفق
۴۲. مجتمع مسکونی، تجاری، خدماتی کمربندی چالوس	۱۳۷۶	شرکت سرمایه‌گذاری مسکن	کارشناسان شرکت و هیئت مدیره	؟

جدول۲. لیست مسابقات معماری در سالهای (۸۹- ۸۶)
مأخذ: نگارندگان

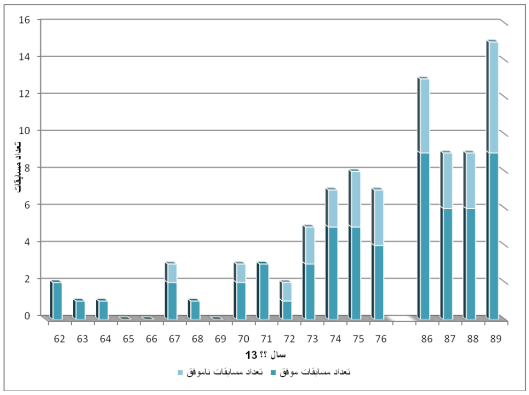
عنوان	تاریخ	برگزار کننده	داوران	نتیجه
۱. مرکز تجارت صنایع ایران	۱۳۸۶	گروه صنعتی ملی	ایرج کلانتری، محمدرضا جودت، علی‌اکبر صارمی، کامران صفامنش، محمود گلابچی	موفق
۲. باغ نور	۱۳۸۶	شرکت توسعه فضاهای فرهنگی	حسین شیخ زین‌الدین، کامبیز ناظرعمو، بهروز احمدی، مهدی حجت، محمدرضا حائری	موفق
۳. آدریان بزرگ	۱۳۸۶	انجمن زرتشتیان تهران	فریار جواهریان، کامران صفامنش، علی‌اکبر صارمی، منوچهر ایران‌پور، هرمزدیار خسروی، جمشید فروغی	موفق.
۴. مسابقه معماری دهکده پاسارگاد	۱۳۸۶	شرکت پاسارگاد	مهدی علیزاده، محمدرضا جودت، علی‌اکبر صارمی، هاشم هاشم‌نژاد، محمود گلابچی	موفق
۵. سردر دانشگاه تربیت مدرس	۱۳۸۶	دانشگاه تربیت مدرس	؟	موفق
۶. طراحی سردر دانشگاه تبریز	۱۳۸۶	دانشگاه تبریز	؟	ناموفق
۷. طراحی سردر دانشگاه شیراز	۱۳۸۶	دانشگاه شیراز	؟	ناموفق
۸. طراحی سردر حوزه هنری	۱۳۸۶	حوزه هنری	احمد خوشنویس، حسن اصانلو، امیر محمدخانی	موفق
۹. طراحی مدرسه ابتدایی	۱۳۸۶	شهرداری منطقه ۲۲	کارشناسان شهرداری	موفق
۱۰. یادمان فاجعه بمباران شیمیایی سردشت	۱۳۸۶	بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس	محمدرضا جودت، طاهر شیخ‌الحکمایی، کاظم خداوردی	موفق
۱۱. مجتمع بزرگ تجاری اندیشه	۱۳۸۶	شهرداری اندیشه	ایمان رئیسی	موفق
۱۲. یادمان شهدا	۱۳۸۶	دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)	؟	ناموفق
۱۳. میدان دانشگاه آزاد اسلامی	۱۳۸۶	دانشگاه آزاد اسلامی	؟	ناموفق
۱۴. طراحی مسجد شهر جدید هشتگرد	۱۳۸۷	مشاور نگین نقش آتیه	حمید برومند صالح، پیروز حناچی، بهروز کاظمی کاشف، محمد شاپور کیمیا قلم، محمد مروت، محمد میریان، سیدرضا هاشمی	موفق
۱۵. طراحی یادمان شهدای هواپیمای مسافری ۶۵۵	۱۳۸۷	بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس	عیسی حجت، سیدرضا هاشمی، علی‌اکبر صارمی، شهاب‌الدین ارفعی، طاهر شیخ‌الحکمایی	موفق
۱۶. طراحی سایت دانشگاه آزاد اسلامی (واحد تهران شمال)	۱۳۸۷	دانشگاه آزاد اسلامی	؟	ناموفق
۱۷. طراحی یادمان باغ موزه دفاع مقدس	۱۳۸۷	شرکت توسعه فضاهای فرهنگی	؟	ناموفق
۱۸. مسابقه طراحی مفهومی میرمیران (معماری و نور)	۱۳۸۷	بنیاد معماری میرمیران	ایرج اعتصام، داراب دیبا، علی‌اکبر صارمی، علیرضا قهاری، شهاب کاتوزیان، عباس کیارستمی، حمید میرمیران	موفق
۱۹. طراحی حرمین مقدس کربلا	۱۳۸۷	ستاد بازسازی عتبات عالیات	سید غلامرضا اسلامی، سید علی الحیدری، حمید برومند صالح، مهدی چمران، ساسان سوادکوهی، سید مهدی مجابی، عبدالحمید نقره کار، بیوک ریخته‌گری	ناموفق
۲۰. یادمان شمس تبریز	۱۳۸۷	سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تبریز	محمدرضا جودت، مهدی حجت، حسین شیخ زین‌الدین	موفق
۲۱. سردر دانشگاه سوره	۱۳۸۷	دانشگاه سوره	حسن اصانلو، سیاوش افشار، فرخ باور، مصطفی بهزادفر، کورش رفیعی، بهرام هوشیار یوسفی	موفق
۲۲. طراحی خانه برای سال ۲۰۵۰	۱۳۸۷	نمایشگاه بین‌المللی تبریز	فرخ باور، دکتر شالی امینی، مهندس رفیعی، فرهاد احمدی، فرهاد گوران، جمال سوزنده مقدم	موفق
۲۳. ساختمان نظام مهندسی استان خوزستان	۱۳۸۸	سازمان نظام مهندسی ساختمان استان خوزستان	علی غفاری، دکتر حریری، فرهاد احمدی، محمود گلابچی، ایرج شهروز تهرانی	موفق
۲۴. یادمان عاشوراییان	۱۳۸۸	بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس	عبد الحمید نقره‌کار،...	موفق

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

۲۵. مسابقه طراحی مفهومی میرمیران (معماری و آب)	۱۳۸۸	بنیاد معماری میرمیران	ایرج اعتصام، داراب دیبا، علی‌اکبر صارمی، علیرضا قهاری، شهاب کاتوزیان، عباس کیارستمی، حمید میرمیران	موفق
۲۶. سردر سازمان حج و زیارت	۱۳۸۸	سازمان حج و زیارت	کارشناسان سازمان	ناموفق
۲۷. لابی برج بین‌المللی تهران	۱۳۸۸	؟	؟	ناموفق
۲۸. طراحی نمای مرکز تجارت بین‌الملل فرش تبریز	۱۳۸۸	شرکت اینترا کیش	سام طهرانچی، امیرحسین طاهری، ایمان رئیسی، رامین صفری راد	موفق
۲۹. طراحی واحدهای نمونه مسکونی	۱۳۸۸	سازمان مسکن و شهرسازی	مشکینی، اصانلو، حافظی، مهاجر، انوری	؟
۳۰. طراحی المان شهری میدان ولیعصر (ع) آباده	۱۳۸۸	شهرداری آباده	؟	ناموفق
۳۱. موزه میراث فرهنگی آذربایجان شرقی	۱۳۸۸	سازمان میراث فرهنگی آذربایجان شرقی	؟	؟
۳۲. مرکز تجاری صنعت ساختمان	۱۳۸۹	سازمان نظام مهندسی ساختمان گیلان	داراب دیبا، محمود گلابچی، اصغر ساعد سمیعی	موفق
۳۳. سردر بهشت زهرا	۱۳۸۹	سازمان بهشت زهرا	؟	ناموفق
۳۴. شناسه میدان فلسطین مشهد	۱۳۸۹	معاونت شهرسازی و معماری شهرداری مشهد	دانش‌دوست، دکتر بهزادفر، صحاف، عباس احمدی، استاد تقی‌زاده	؟
۳۵. یادمان شمس تبریز	۱۳۸۹	شهرداری تبریز	مهدی حجت، ایرج کلانتری، حسین شیخ زین‌الدین	موفق
۳۶. مجتمع خدماتی- رفاهی درجه یک	۱۳۸۹	؟	؟	ناموفق
۳۷. باشگاه مهندسان سازمان نظام مهندسی استان گیلان	۱۳۸۹	سازمان نظام مهندسی استان گیلان	کامران افشار نادری، حسین شیخ زین‌الدین، علی‌اکبر صارمی، امیر سعید محمودی، هاشم هاشم‌نژاد	موفق
۳۸. مسابقه طراحی مفهومی میرمیران (معماری و فضای سبز)	۱۳۸۹	بنیاد معماری میرمیران	ایرج اعتصام، فریار جواهریان، داراب دیبا، علی‌اکبر صارمی، سید علیرضا قهاری، شهاب کاتوزیان و حمید میرمیران	موفق
۳۹. کانسپت برج مراقبت فرودگاه امام	۱۳۸۹	شرکت فرودگاه‌های کشور	ایرج کلانتری، بهروز احمدی، گودرز معنوی، مشک گو، تقی‌پور	موفق
۴۰. مجموعه تیسا کیش	۱۳۸۹	بانک صادرات	؟	؟
۴۱. طراحی معماری الگوی دانشکده‌های واحد علوم و تحقیقات	۱۳۸۹	دانشگاه آزاد اسلامی	ایرج اعتصام، داراب دیبا، حمید ماجدی، هاشم هاشم‌نژاد، علیرضا بندرآباد، آزاده شاهچراغی	موفق
۴۲. مسابقه ملی معماری - یادواره استاد پیرنیا	۱۳۸۹	موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)	هادی ندیمی، ندیمی، حسین آیت اللهی، کاظم مندگاری، مسعود نبی میبدی	موفق
۴۳. ایران ۱۴۰۴	۱۳۸۹	حوزه هنری	؟	ناموفق
۴۴. طراحی بازار مبل امیران در تهران	۱۳۸۹	مرکز بین‌المللی آموزش و تحقیقات آکادمیک ایتالیا	Prof. Lucio Valerio Barbera, Anna Irene Del Monaco, Antonino Terranova	ناموفق
۴۵. یادمان سد و نیروگاه کارون ۴	۱۳۸۹	شرکت ابنیه طراحان البرز	ایرج اعتصام، سید غلامرضا اسلامی، ساسان سوادکوهی، داراب دیبا، حسین سلطان‌زاده	ناموفق
۴۶. مرکز تجاری البرز	۱۳۸۹	گروه سرمایه‌گذاری البرز	اسماعیل طلایی، هاشم‌نژاد، نصیر سلامی، کاوه بذرافکن	موفق

نمودار ۱.
تعداد مسابقات برگزارشده در سال، در ۲ بازه زمانی
مأخذ: نگارندگان

نمودار ۲. تعداد مسابقات موفق (به نتیجه‌رسیده) و ناموفق (رها شده) در ۲ بازه زمانی، مأخذ: نگارندگان

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

نوع تقسیم بندی	انواع مسابقه
محتوایی	مسابقه طراحی اجمالی؛ و مسابقه طراحی تفصیلی
نحوه داوری	مسابقه یک مرحله ای؛ و مسابقه دو مرحله‌ای
دامنه شرکت‌کنندگان	مسابقه آزاد ملی؛ مسابقه آزاد بین‌المللی؛ مسابقه محدود؛ و مسابقه دعوتی

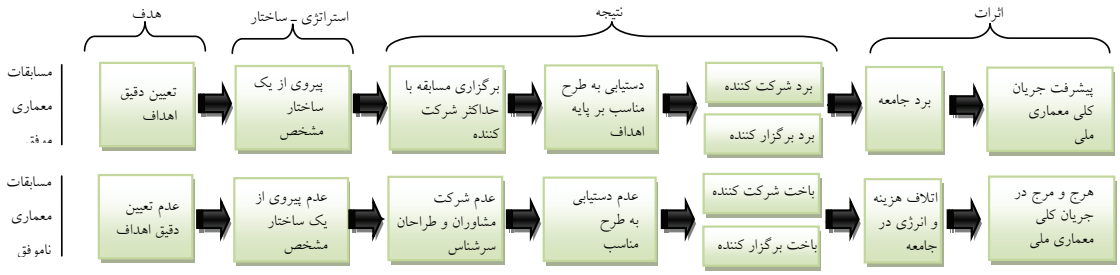
جدول ۳. انواع مسابقات معماری

شرکت کنندگان در مسابقات (نمونه موردی: مسابقه مرکز تجارت صنایع ایران)		
	شرکت کنندگان در مسابقه	رتبه‌های برتر مسابقه
شرکت‌های مشاور	٪۲۵	٪۱۹
گروه‌های معماری	٪۷۵	٪۸۱

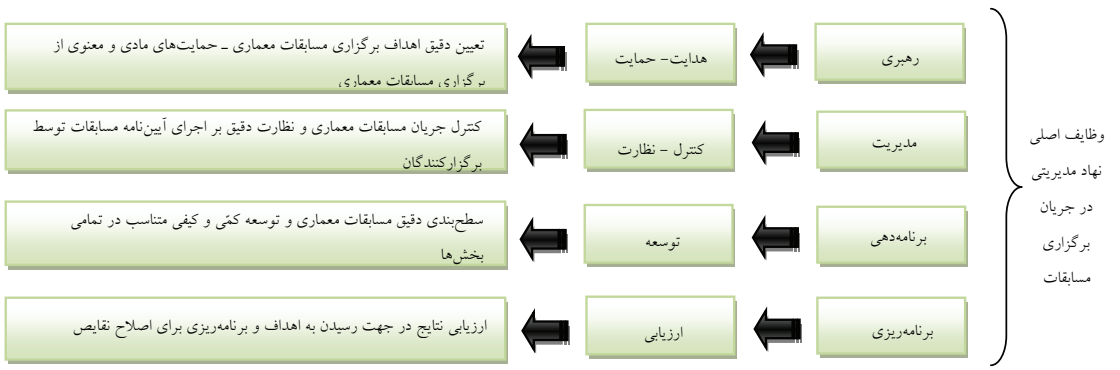
جدول ۴. آمار شرکت‌کنندگان در مسابقات معماری

برگزارکنندگان مسابقات		
	شرکت‌های خصوصی	نهادهای دولتی
دوره اول (۱۳۶۰- ۱۳۷۶)	٪۱۴	٪۸۶
دوره دوم (۱۳۸۶- ۱۳۸۹)	٪۲۹	٪۷۱

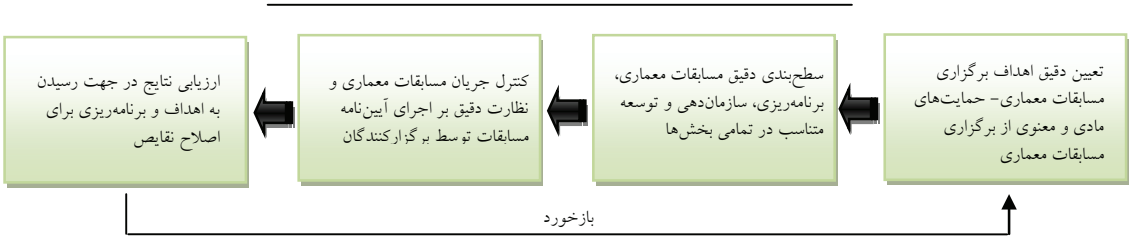
جدول ۵. آمار برگزارکنندگان مسابقات معماری

نمودار ۳. ساختار برگزاری مسابقات موفق و ناموفق

نمودار ۴. وظایف اصلی نهاد مدیریتی در جریان برگزاری مسابقات

نمودار ۵. ساختار برگزاری مسابقات توسط نهاد مدیریتی واحد (سازمان نظام مهندسی کشور)
مأخذ: نگارندگان

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]

جدول ۶. زمان‌بندی مسابقات معماری آزاد در نیمه اول سال ۹۰		زمان تحویل آثار	ماه‌های سال					
			فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور
مسابقات معماری	مسابقه سالانه پایان‌نامه‌های برتر	۹۰/۱/۲۴						
	مسابقه مجموعه ورزشی نوین	۹۰/۲/۱۰						
	طراحی الگوی دانشکده‌های واحد علوم و تحقیقات	۹۰/۲/۱۱						
	مسابقه معماری فناوری برتر در معماری	۹۰/۲/۱۵						
	مسابقه معماری الگوی سالن‌های ورزشی	۹۰/۲/۱۸						
	طراحی نمای ساختمان (میدان انقلاب)	۹۰/۲/۲۰						
	طراحی باغ سبزوار	۹۰/۲/۳۱						
	طراحی برج‌های مسکونی- ورزشی یادمان اردبیل	۹۰/۳/۱۰						
	طراحی دروازه بوستان ولایت	۹۰/۳/۱۸						
	ساماندهی اسکله بندر سهیلی در جزیره قشم	۹۰/۳/۲۱						
	طراحی ساختمان نظام مهندسی استان آذربایجان شرقی	۹۰/۳/۳۰						
	طراحی مجموعه فرهنگی ـ ورزشی مهندسان معمار (اصفهان)	۹۰/۳/۳۱						
	طراحی یادمان شهید گمنام	۹۰/۴/۳۱						
	مسابقه طراحی المان‌های شهری	۹۰/۵/۱۵						
	مسابقه طراحی معماری سایه‌گاه آشنایی	۹۰/۶/۱						
	مسابقه طراحی ایران ۱۴۰۴	۹۰/۶/۱۲						

۵

جایزه نخست مسابقه مجموعه تجاری ـ اقامتی بانک پاسارگاد، مشهد، طراح: TRB (آلمان)+ هسته طراحی (ایران)

۶

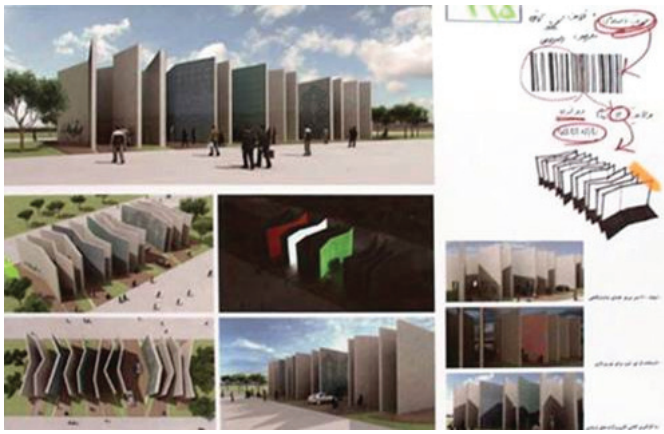
جایزه نخست مسابقه طراحی سردر دانشگاه تربیت مدرس، طراح: سارا مجدی، رضا عابدی

۷

غرفه ایتالیا در اکسپوی چین

۸

طرح ارائه‌شده به مسابقه طراحی دروازه بوستان ولایت

[Downloaded from kimiahonar.ir on 2026-11-06]